

Buro Maerlant
Landschap, Ecologie & Ruimtelijke Ordening

BM-NOTITIE 2012

Veghel Ziekenhuis Bernhoven

Nader onderzoek vloermuizen.

DEFINITIEF

J. van Suijlekom, 16 november 2012

In samenwerking met

Inhoud

1	Inleiding	3
1.1	Algemeen	3
1.2	Methode / doel	4
2	Resultaten van het veldonderzoek	5
3	Conclusies en aanbevelingen	6
3.1	Conclusies	6
3.2	Aanbevelingen	6
	Bijlage 1	8

1 Inleiding

1.1 Algemeen

In samenwerking met Aveco de Bondt BV heeft Buro Maerlant een nader onderzoek naar vleermuizen vogels uitgevoerd in het plangebied ziekenhuis Bernhoven te Veghel (figuur 1). Aanleiding voor het onderzoek is de geplande herontwikkeling van het plangebied. Men is voornemens het plangebied te herontwikkelen voor de bouw van woningen en appartementen, waarbij de huidige bebouwing wordt gesloopt. Bomen en groenstroken blijven grotendeels behouden.

Tijdens een eerder uitgevoerde quickscan door Buro Maerlant in het najaar van 2010 (Buro Maerlant i.s.m. Aveco de Bondt BV, d.d. 20 december 2010), is het plangebied reeds onderzocht op (potentieel) aanwezige natuurwaarden. De aanwezige bebouwing is beoordeeld als geschikt voor vleermuizen. Op basis van dit vooronderzoek is aanbevolen nader onderzoek uit te voeren naar vleermuizen conform het vleermuizenprotocol van de Gegevensautoriteit Natuur.

Figuur 1
Globale begrenzing van het plangebied (rood).
Bron ondergrond: Google

1.2 Methode / doel

Men is voornemens het plangebied te herontwikkelen, waarbij de aanwezige bebouwing grotendeels wordt gesloopt. Voor deze ruimtelijke ontwikkeling is een aanvullend natuuronderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid en gebruiksfunctie van het gebied voor vleermuizen. Het veldonderzoek is uitgevoerd door B. Backx.

Voor het vleermuisonderzoek zijn 6 bezoeken uitgevoerd. De bezoeken in juni / begin juli waren gericht op het vaststellen van kraam- en zomerverblijven. De beide najaarsbezoeken waren gericht op baltsende dieren. In Tabel 1 op de volgende pagina staan de veldgegevens weergegeven. Eén ochttenbezoek op 6 juni is wegens slecht weer (regen) komen te vervallen. Hiervoor is op 19 juni een extra bezoek uitgevoerd.

datum	tijdstip	weer
5-6-2012	avond	bewolkt, droog, windkracht 1, 13 °C
18-6-2012	avond	licht bewolkt, droog, windkracht 0, 14 °C
19-6-2012	ochtend	licht bewolkt, droog, windkracht 0, 12 °C
9-7-2012	avond	licht bewolkt, droog, windkracht 1, 16 °C
18-8-2012	nacht	onbewolkt, droog, windkracht 0, 20 °C
11-9-2012	nacht	onbewolkt, droog, windkracht 0, 18 °C

Tabel 1
Data en weersomstandigheden veldbezoeken

Het veldonderzoek is uitgevoerd conform het vleermuizenprotocol van de GAN (versie 2012) met behulp van een batdetector, Pettersson d240x en opnameapparatuur. Van de aangetroffen vleermuizen zijn steekproefsgewijs geluidsopnamen gemaakt om middels speciale software de geluiden nader te analyseren. De ochtendronde was specifiek gericht op het in kaart brengen van zwermende dieren bij verblijfplaatsen. De avondronden zijn ruim voor zonsondergang gestart. De ochtendronde duurde tot zonsopkomst. De beide najaarsronden waren specifiek gericht op baltende mannetjes. Deze rondes zijn 's nachts uitgevoerd waarbij 2 uur is gepost op de locatie. Tijdens de avondronden is eveneens visueel gezocht naar sporen van vleermuizen als uitwerpselen, prooiresten (vlindervleugels ed) enz.

2 Resultaten van het veldonderzoek

Algemeen

Tijdens het onderzoek zijn twee soorten vleermuizen aangetroffen: gewone dwergvleermuis en incidenteel laatvlieger. In bijlage 1 is de verspreidingskaart opgenomen.

Gewone dwergvleermuis

Foerageergebied en vliegroutes

Tijdens de ronden in juni en juli werden aan het begin van de avond foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen in de nabijheid van gevels (nog opgewarmd) en donkere hoekjes in het plangebied. In totaal betrof het maximaal circa 20 dieren. Na vrij korte tijd vertrokken dieren gedeeltelijk richting groenstroken ten zuidoosten van het plangebied. Met name de waterpartij (buiten het plangebied) is vroeg donker en luw en daardoor geschikt foerageergebied. Het plangebied zelf is mede naar aanleiding van dit gedrag én de aanwezigheid van voldoende alternatieven géén essentieel foerageergebied. Vliegroutes zijn niet waargenomen.

Verblijfplaatsen

In het voorjaar is één kraamverblijfplaats van circa 16 dieren en een zomerverblijfplaats van enkele dieren vastgesteld. Deze bevonden zich in de spouwmuren in de bovenste laag van het gebouw in het zuiden van het plangebied (zie de kaart in bijlage 1). In het oostelijke deel van het gebouw werden twee dieren waargenomen die interesse toonden voor open stootvoegen, echter kon géén verblijfplaats worden vastgesteld.

In het najaar werden ter hoogte van het eerder vastgestelde kraamverblijf circa 20 tot 30 zwermende dieren vastgesteld. Dit gedrag geeft aanwijzing, dat dit verblijf tevens functie heeft als winterverblijf.

Verspreid rond de bebouwing werden baltsende mannetjes waargenomen. Op één plaats werd met zekerheid een paarverblijfplaats aangetroffen. Vermoedelijk is in het oostelijk deel van het gebouwencomplex een tweede paarverblijf aanwezig. Dit was op ongeveer dezelfde plek waar in het voorjaar twee dieren interesse toonden voor het gebouw. Deze onzekere plaats is vanwege de onduidelijke plek en functie niet op kaart ingetekend.

Samenvattend kan worden gesteld, dat het plangebied functie heeft als kraamverblijf en winterverblijf voor 20 tot 30 gewone dwergvleermuizen. Tevens is een zomerverblijf en één tot twee paarverblijven aangetroffen. Als foerageergebied heeft het plangebied géén essentiële functie. Vliegroutes zijn niet vastgesteld.

Laatvlieger

Laatvlieger is tijdens het onderzoek incidenteel en voor korte duur foeragerend waargenomen. Verblijfplaatsen zijn niet aangetroffen. Foerageermogelijkheden blijven voor laatvlieger ruimschoots voor handen. Effecten op laatvlieger zijn niet aan de orde.

3 Conclusies en aanbevelingen

3.1 Conclusies

Vleermuizen

Voor de sloop van de bebouwing zijn nadere compenserende en mitigerende maatregelen noodzakelijk ten aanzien van de gewone dwergvleermuis door aanwezigheid van de volgende functies:

- » Aanwezigheid van een kraamverblijf en winterverblijf van 20 - 30 dieren;
- » Aanwezigheid van één tot twee zomerverblijven;
- » De aanwezigheid van minimaal één paarverblijfplaats.

Door effectieve maatregelen te treffen gedurende de werkzaamheden en in de nieuwe situatie, kunnen negatieve effecten op de lokale populatie worden voorkomen:

- » Vleermuisvriendelijk slopen;
- » Plaatsen van vervangende kasten ter overbrugging van de periode tussen sloop en nieuwbouw;
- » Geschikt maken nieuwbouw voor vleermuizen.

Het is noodzakelijk een onheffing op de Flora- en faunawet aan te vragen voor uitvoer van de sloopwerkzaamheden.

Vogels algemeen

Bepantingen zijn geschikt voor algemene broedvogels. Dit betreft allen soorten die flexibel zijn in nestplaatskeuze (categorie 5 soorten). Buiten de broedperiode zijn de nesten, indien voldoende alternatieven aanwezig zijn, niet beschermd. Dit is op vogels in het plangebied van toepassing. Het advies uit de quickscan inzake broedvogels algemeen blijft gehandhaafd.

3.2 Aanbevelingen

Vleermuizen

Het is gewenst een mitigatieplan / ecologisch protocol op te stellen voor de gewone dwergvleermuis zodat kan worden voorkomen dat verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet worden overtreden:

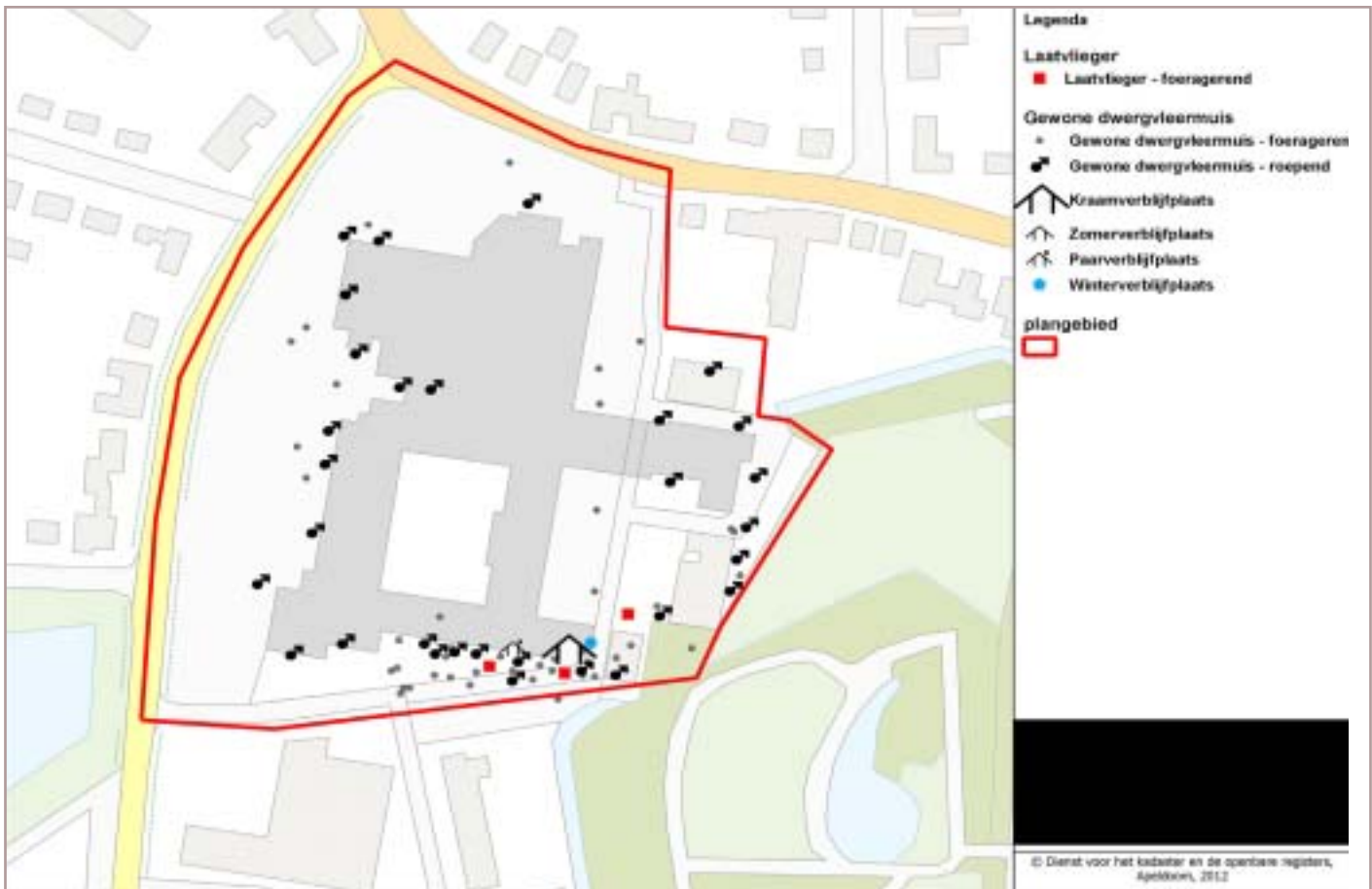
- » Het tijdig plaatsen van vervangende vleermuiskasten voorafgaande aan de sloop. Minimale incubatietijd van 3 maanden, tot één seizoen (kraamkast). Voor de gewone dwergvleermuis zijn kasten bewezen succesvol.
- » Plannen van de sloop buiten de winterperiode / winterrust, óf de bebouwing ruim vóór sloop in de winter (midden september tot midden oktober is optimaal) op advies van een ter zake deskundige vrij maken van vleermuizen en ontoegankelijk maken. Vóór de sloop worden ook in optimale perioden maatregelen getroffen om bebouwing van te voren vrij te maken van vleermuizen. Deze maatregelen worden getroffen in de periode midden september tot midden oktober óf midden maart tot mei (vóór de winterrust en buiten de kraamperiode). Let op broedende vogels in het voorjaar!
- » Treffen van voorzieningen voor vleermuizen in de nieuwbouw, zoals het toegankelijk maken van spouwmuren en eventueel pannendaken (indien aanwezig). In sommige gevallen kunnen neststenen een oplossing zijn. Delen van gevels dienen op strategische plekken donker te blijven.

Aanbevolen wordt het op te stellen mitigatieplan / protocol ter goedkeuring in te dienen bij Dienst Regelingen van het ministerie van EL&I middels een ontheffingsaanvraag Flora- en faunawet (positieve afwijzing). Bij afdoende maatregelen wordt mogelijk een positieve afwijzing afgegeven. Echter, door een recentelijke uitspraak van de Raad van State (juli 2011) lijkt de positieve afwijzing geheel van de baan en is in de plaats daarvan een ontheffing nodig. Dienst Regelingen zal daardoor aanvragen strenger beoordelen, maar staat op het standpunt dat de positieve afwijzing bij afdoende maatregelen nog steeds afgegeven kan worden. Een verantwoorde uitvoer ligt bij de initiatiefnemer. Dienst Regelingen adviseert een dergelijke aanvraag om in het geval van bezwaar en/of een verzoek om handhaving een beschikking te kunnen overhandigen.

» **Vogels algemeen**

De conclusies uit de quickscan inzake algemene, niet jaarrond beschermde, vogels blijven van kracht: “Het is nooit uitgesloten, dat broedende vogels aanwezig zijn in struiken en bomen en in de nabijheid van de bebouwing. Daarom wordt aanbevolen kap- en snoeiwerkzaamheden, maar ook sloop buiten het broedseizoen uit te voeren. Dit is voor de meeste vogelsoorten de periode maart tot augustus”.

Bijlage 1 Verspreidingskaart vleermuizen

Buro Maerlant Dorpsstraat 17 4271 AA Dussen
T 085-877 86 85
E info@BuroMaerlant.nl | www.BuroMaerlant.nl
KvK 18091206